

Peritoneaaldialyse

Inleiding

In deze brochure vindt u informatie over de verschillende vormen van peritoneaaldialyse (buikspoeling). De voor- en nadelen van peritoneaaldialyse komen in deze brochure aan bod, net als de gevolgen die de peritoneaaldialyse op uw dagelijks leven kunnen hebben en wat er nodig is om de dialyse zelf goed uit te kunnen voeren.

Wat is dialyse

Als de nieren goed werken, zuiveren ze de afvalstoffen uit het bloed en voeren ze die het lichaam uit met de urine. Maar als de nieren niet meer voldoende werken, wordt het bloed onvoldoende gezuiverd en treedt er vergiftiging van het lichaam op. De functie van de nieren moet dan vervangen worden. Dat kan met een dialysebehandeling.

Bij een dialysebehandeling worden de afvalstoffen met behulp van een spoelvloeistof (dialysaat) uit het bloed gehaald. Dat kan op twee manieren, te weten; met behulp van hemodialyse waarbij het bloed via een zogenaamde kunstnier gereinigd wordt en met behulp van een peritoneaaldialyse, de zogenaamde buikspoelingen. Deze laatste vorm van dialyse wordt in deze brochure nader belicht.

Wat is peritoneaaldialyse

Peritoneum betekent buikvlies. Bij een peritoneaaldialyse wordt het eigen buikvlies als dialysefilter gebruikt. Dit is de reden dat deze vorm van dialyse ook wel buikspoeling wordt genoemd. Er zijn twee vormen van peritoneaaldialyse: de CAPD en de APD.

Wat is CAPD?

De letters CAPD staan voor Continue Ambulante Peritoneaal Dialyse. Continue geeft aan dat de dialyse 7 dagen per week, 24 uur per dag gebeurt. Met ambulant wordt aangegeven dat het niet op één plaats is; u kunt de buikspoeling in principe overal uitvoeren.

CAPD-training

Als u heeft gekozen voor een CAPD, krijgt u in het ziekenhuis een training van één tot twee weken. Hiermee leert u in uw eigen tempo welke handelingen u moet verrichten bij CAPD. Het team dat u traint en begeleidt, bestaat uit een arts, een (CAPD)-verpleegkundige, een maatschappelijk werker en een diëtist.

U kunt altijd, 7 dagen per week, 24 uur per dag, bij dit team terecht met vragen of problemen.

CAPD-katheter

Om een buikspoeling te kunnen doen, is een katheter (een buisje om lichaamsvochten door te laten) nodig. De katheter moet met een kleine operatie in de buikholte worden ingebracht. Voor deze operatie wordt u twee dagen opgenomen in het ziekenhuis.

Een klein stukje van de katheter blijft buiten de buik en is af te sluiten met een dopje. Met de katheter kunt u vrijwel alle dagelijkse dingen, zoals douchen, lopen, fietsen of sporten gewoon blijven doen. Alleen zware dingen (meer dan 20 kilo) tillen wordt afgeraden.

De eerste drie weken na de operatie moet de CAPD-verpleegkundige de katheter één keer per week opnieuw verbinden en verzorgen in het ziekenhuis. Daarna krijgt u een instructie, zodat u de dagelijkse verzorging van de katheter daarna zelf kunt doen.

Hoe gaat CAPD?

Via de katheter laat u een zak met spoelvloeistof (dialysaat) in de buikholte lopen. Dit duurt vijf tot tien minuten. De gemiddelde volwassene kan twee tot drie liter vloeistof in de buik houden zonder er last van te hebben. Als u net begint met de CAPD kunt u een lichte druk in de buik voelen als de vloeistof inloopt. Dit vervelende gevoel is echter snel weer weg. Wat u wel kunt merken, is een eventuele toename van de omvang van uw taille. Dit komt door het extra vocht dat u via de katheter naar binnen laat lopen.

De afvalstoffen, die niet meer via de eigen nieren afgevoerd kunnen worden, worden dan vanuit het bloed in de haarvaatjes in het buikvlies getransporteerd naar de spoelvloeistof in de buikholte.

Na ongeveer vier uur zijn alle afvalstoffen opgenomen in de spoelvloeistof. U laat de 'vervuilde' vloeistof na die periode zelf via de katheter weer naar buiten lopen in een speciale zak. Dit duurt ongeveer een kwartier.

Het wisselen van de zakken aan de katheter doet geen pijn. U kunt dit overal doen, want het is een 'ambulante' dialyse. Het wisselen duurt in totaal ongeveer een half uur en moet vier tot vijf keer per dag gebeuren in een schone ruimte. Tijdens de wisseling kunt u gewoon kleine dingen doen, zoals werken aan een bureau of televisie kijken.

Als er geen medische bezwaren zijn en u wenst zelf te dialyseren, is CAPD een goede mogelijkheid voor u. Met CAPD is er een mogelijke kans dat de restfunctie van de eigen nieren langer behouden blijft. Een belangrijke eis voor CAPD is dat u – na de training – zelf in staat bent de verschillende handelingen uit te voeren.

Voor- en nadelen CAPD

De voordelen van CAPD (ook in vergelijking met hemodialyse)

- U bent betrekkelijk onafhankelijk.
- U kunt het overal – in een binnenruimte – doen.
- CAPD wordt over het algemeen goed verdragen.
- Het is relatief goed in te passen in het dagelijkse leven.
- Er is een minder streng dieet nodig en er zijn minder strenge vochtbeperkingen.
- Een toegang met een infuusnaald tot een ader is niet nodig.
- Er is een mogelijke kans dat de restfunctie van de eigen nier langer behouden blijft, waardoor de prognose mogelijk beter wordt.

De nadelen van CAPD

- Het moet elke dag vier tot vijf keer gebeuren.
  - Er is altijd kans op een infectie van het buikvlies (bij de een paar keer per jaar, bij de ander bijna nooit).
  - U heeft blijvend een katheter in uw buikholte, met een kort stukje buiten de buik.
  - Voor de benodigde spullen is een (opslag)ruimte nodig die aan diverse eisen moet voldoen:
    - makkelijk schoon en droog te houden (zeil/laagpolig tapijt).
    - met verwarming en elektriciteit.
    - geen huisdieren die in en uit lopen.
-

Wat is APD?

De letters APD staan voor Automatische Peritoneaal Dialyse. Deze dialysevorm lijkt op de CAPD, met als voornaamste verschil dat de vier tot vijf wisselingen vooral 's nachts door een machine (vandaar: automatisch) worden gedaan. De machine is draagbaar en kan overal worden gebruikt waar een (geaarde) elektriciteitsaansluiting is. De apparatuur is gemakkelijk te bedienen en heeft ingebouwde veiligheidsvoorzieningen: als er iets mis is of gaat, hoort u direct een alarm.

De APD-machine wordt voor het slapen gaan aangesloten op de katheter. De verzadigde vloeistof loopt er vervolgens vanzelf uit, waarna de machine de buikholte weer vult met schone, nieuwe spoelvloeistof. Patiënten die voor deze vorm van buikspoeling in aanmerking komen, moeten de spoelvloeistof overdag in hun buikholte houden. Soms is het nodig overdag één extra wisseling te doen.

APD-training

Als u in aanmerking komt voor APD krijgt u eerst een training van twee weken die een dialyseverpleegkundige in het ziekenhuis geeft. Dit is nodig om te leren hoe u thuis de behandeling met de machine geheel zelfstandig en verantwoord uit kunt voeren.

Bij APD is het wel noodzakelijk dat u regelmatig naar de dialyseafdeling in het ziekenhuis komt voor controle. Dit is kort na de training één keer per week en daarna alleen op indicatie. De meesten komen echter één keer per zes weken op de polikliniek bij de CAPD-verpleegkundige en nefroloog.

Voor- en nadelen APD

De voordelen van APD

De voordelen van CAPD gelden ook voor APD. Bij APD is er verder nog het voordeel dat u overdag vrijer bent. U hoeft overdag niet of maar één keer te wisselen, terwijl dat bij CAPD vier tot vijf keer per dag nodig is.

De nadelen van APD

- Tijdens de nacht kan het alarm afgaan waardoor u wordt gewekt.
- U ligt 's nachts vast met een lijn aan de machine.
- Er is overdag soms nog één handmatige wisseling nodig.

Verder kent APD dezelfde nadelen als CAPD voor wat betreft het infectiegevaar, de katheter en de benodigde ruimte.

Vragen?

Bij vragen of problemen kunt u altijd, 7 dagen per week, 24 uur per dag, contact opnemen met de dialyseafdeling van het HagaZiekenhuis via 070 - 210 0000 en vragen naar de CAPD-verpleegkundige.

Op werkdagen kunt u tijdens kantooruren ook vragen naar piepernummer 3315.

HagaZiekenhuis
Locatie Sportlaan, Sportlaan 600, 2566 MJ Den Haag
Locatie Leyweg, Leyweg 275, 2545 CH Den Haag

H08.036-01

